

Már élesben is lőttek a szegedi lézerrel

Másfél évvel később indult a szegedi ELI, mint a románok és a csehek hasonló programja, mégis tegnap nálunk lőhették az első lézersugarat a három helyszín közül.

SZEGED
KOVÁCS ANDRÁS

Óriási taps fogadta az első lézeres „lövést” tegnap délután a szegedi ELI-ALPS zsúfolásig megtelt konferenciatermében – ahogy a dolgozók emlegetik, az Agyban. Maga a berendezés az ultrasteril környezetben produkált, a tudományos megnyitóra hívott vendégek kivételén kívül is leginkább egy wattmérőn látszott, hogy a dolog működik, egészen 15-ig kúszott fel a mutató, ami nagyon jó eredmény – ebben a műfajban.

Az ELI nyolc nagy lézerrendszere közül három már megérkezett, és ebből egynél a tesztüzem is befejeződött, ez produkálta magát élesben Szegeden. Mint *Osvay Károly* kutatási, technológiai igazgatótól megtudtuk, ezek a lézerrendszerek új világsztenderdet jelentenek. Az ELI-ALPS első, készre jelentett közép-infravörös berendezését a francia Fastile és a szegedi intézet munkatársai közösen fejlesztették ki.

Tesztüzemben dolgozik már az a nagy ismétlési frekvenciájú lézer is, amit a Jénai Egyetem vezetett konzorcium készített. Hasonlóképpen a harmadik, a terahertzes berendezést is próbálgatják, ez utóbbit a Pécsi Tudományegyetem munkatársai tervezték. A hónap végére mindkettő tesztelése befejeződik – az ELI-nél az első külső kutatók ja-

núárban és februárban kezdhetik meg a munkát.

Az elsősorban biológusok és vegyészek kísérleteihez használható lézerek egy másodperc alatt 100 ezer impulzusra képesek. – Nem ez a nagy szám, hanem az, hogy ilyen ismétlési frekvenciával, ennyire rövid és nagy energiájú lézerimpulzusokat ma máshol nem tudnak előállítani – hangsúlyozta *Osvay Károly*. Abban is egyedülállóak, hogy stabil működésűek, naponta akár 12-14 órán át végezhető velük munka. Megtudtuk, az első három lézeres berendezés együttes értéke megközelíti a 2,5 milliárd forintot.

– Jelenleg 257-en vagyunk, ennyien jöttünk be csütörtök reggel ide dolgozni, mínusz az a közel tucatnyi kolléga, aki külföldön kutat – mondja *Lehrner Lóránt*, a központ létrehozását koordináló ELI-HU Nonprofit Kft. ügyvezetője.

A tegnapi első „lövést” megtisztelte jelenlétével *Bert Sakmann* Nobel-díjas német fiziológus is, de érkezett neves professzor Svájcból és Európa más szögletéből is. – Olyan ez, mint ha Messi vagy Ronaldo jött volna egy szegedi stadion-avatóra – fogalmazott *Lehrner Lóránt*. A szakember hangsúlyozta, komoly teljesítmény, hogy fél évvel az épület átadása után működő lézert tudnak bemutatni. Másfél évvel később indult a szegedi ELI, mint a románok és a csehek hasonló programja, mégis nálunk „lőhették” az első sugarat a három helyszín közül. Megtudtuk, nyáron további két lézerberendezés érkezik Szegedre, ezeket várhatóan szeptembertől, októbertől használhatják majd a kutatócsoportok.

Sandro de Silvestri, az ELI tudományos tanács elnöke, Szabó Gábor, az SZTE rektora és Bert Sakmann Nobel-díjas német fiziológus. FOTÓ: KARNOK CSABA